

TÜRKİYE’DE SURİYELİ GÖÇMENLERE YÖNELİK YAPILAN EĞİTİM ÇALIŞMALARI¹

EDUCATIONAL STUDIES FOR SYRIAN MIGRANTS IN TURKEY

Yrd.Doç.Dr.Handan ERTAŞ², Arş.Gör. Fatma ÇİFTÇİ KIRAÇ³

²Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

³Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

ÖZET

Suriye’de 2011 yılında başlayan iç savaşın ardından 5 milyona yakın insan can güvenliği için komşu ülkelere sığınmak zorunda kalmıştır (Emin,2016:7). Uyguladığı “açık kapı politikası” ile her Suriyeliye geçici koruma statüsü veren Türkiye, 03.11.2016 tarihi itibarıyla yaklaşık 2.764.500 Suriyeli göçmene geçici koruma statüsü vermiştir (goc.gov.tr). İnsan hakları belgelerindeki yükümlülüğünü yerine getirerek, kapılarını Suriye’deki savaştan kaçan mültecilere açan Türkiye, ülkesine sığınan Suriyeli mülteciler için çok odaklı entegrasyon politikaları uygulamaya koymuştur. Mültecilerin sayılarındaki her geçen gün aşırı artış ve bu mültecilerin yaklaşık 800 bini okul çağında olması eğitim yönündeki politikalara da hız vermiştir. Araştırmada Türkiye’nin Suriyeli mültecilere yönelik uyguladığı eğitim politikalarına ve çalışmalarına değinilmiş ve irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göçmenler, Suriye, Türkiye, Göç, Adaptasyon, Eğitim

ABSTRACT

After the civil war that started in Syria in 2011, close to 5 million people had to take shelter in neighboring countries for their life safety (Emin, 2016: 7). Turkey, which has applied the "open door policy" to each Syria with temporary protection status, gave about 2,764,500 Syrian migratory temporary protection status as of 03.11.2016 (goc.gov.tr). By fulfilling its obligation in the human rights instruments and opening its doors to the refugees escaping from the war in Syria, Turkey has put into practice very focused integration policies for the Syrian refugees who took refuge in their country.

¹ Bu makale 01-03 Aralık 2016 tarihlerinde Amasya’da gerçekleştirilen I.Uluslararası Göç ve Kültür Sempozyumunda sözel bildiri olarak sunulmuş ve genişletilmiştir.

The number of refugees has increased day by day, and the politics of education has accelerated, as about 800 of these refugees are in school age. The research policies and studies that Turkey has applied to the Syrian refugees have been addressed and examined in this study.

Key Words: Migrants, Syria, Turkey, Migration, Adaptation, Education

GİRİŞ

Demokrasi ve reform istekleriyle Mart 2011’de Suriye’de başlayan karışıklıklar Türkiye’yi tarihinin en büyük göç hareketlerinden biriyle karşı karşıya bırakmıştır (Seydi, 2014: 268). Bu süreçte yaklaşık 4 milyona yakın Suriyeli ülke dışına göç etmek durumunda kalmış, 6 milyona yakını evlerini terk ederek ülke içinde güvenli bölgelere yerleşmiştir (Orsam,2015:10). Bu olaylar sonucunda 250 kişilik ilk grup 29 Nisan 2011 tarihinde Türkiye’ye giriş yapmış, sonraki zamanlarda şiddet olaylarının artmasına paralel olarak girişler devam etmiştir (Seydi, 2014: 268). Halen devam eden ve ne kadar devam edeceği de kestirilemeyen bu göçler, hem Suriye içerisinde hem de Suriye’ye komşu ülkelerde sosyal, ekonomik ve siyasi birçok soruna neden olmaktadır (Ağır ve Sezik, 2015:96). Türkiye ilk etapta kısa süreli olacağı öngörülen bu geçici durum için gerekli acil tedbirleri almış, yetkililer tarafından “misafir” olarak tanımlanan Suriyelilerin barınak, yiyecek, hijyen gibi temel ihtiyaçları sağlanmıştır (Kaya ve Eren, 2014:28). Fakat iç savaşın her geçen gün uzaması ve yıkıcı olması sebebiyle Türkiye’de bulunan Suriyelilerin ülkelerine geri dönme ihtimali giderek zayıflıyor. Geline aşamada ilk mülteci akınından itibaren yaklaşık beş yıl geçmiş ve artık çözüm çabalarının, günü kurtarmaya yönelik adımların ötesine geçmesi gerektiği bir evreye gelinmiştir (Kaya ve Eren, 2014:28). Suriyeli mültecilerin durumunun vahameti konunun, insani, hukuki, siyasi, toplumsal ve mali yönleriyle çok boyutlu bir analizi gerektiren karmaşık bir soruna dönüştüğüne işaret ediyor (Kap, 2014:30). Mülteci krizi ekonomiyi, çalışma hayatını, sosyal ve kültürel uyumu, eğitim, sağlık, barınma gibi birçok alanı etkileyen sıkıntıyı da beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda bu alanda yapılacak politikalar temel hizmet alanlarını kapsayan bütüncül bir strateji ile ele alınmak zorundadır. Başbakanlık Afet ve Acil Durumu Yönetimi Başkanlığı’nın (AFAD) 8 Şubat 2016 tarihli verilerine göre, Türkiye’nin Suriyelilere toplam yardımı 8 milyar ABD doları, uluslararası toplam yardım ise 455 milyon ABD doları olarak ifade edilmektedir (www.afad.gov.tr).

Tablo 1: Komşu Ülkelere Sığınan Suriyeli Mülteci Sayısı

Ülke	Suriyeli Mülteci Sayısı
Lübnan	1.132.601
Türkiye	1.065.902
Ürdün	618.508
Irak	223.923
Mısır	140.289

Kaynak: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, 2014.

Rakamlarda görüldüğü üzere Türkiye milyondan fazla mültecinin büyük kitlesel akımına ev sahipliği yapıyor. Türkiye’de bulunan Suriyelilerin ekonomik sıkıntılarının yanı sıra çok farklı problemleri de vardır. Bu problemlerden en önemlilerinden biri de eğitim problemidir. Bu çalışmada Suriyelilerin eğitim ihtiyaçlarına değinilmiş ve devletin bu yönde attığı politikalar üzerinde durulmuştur.

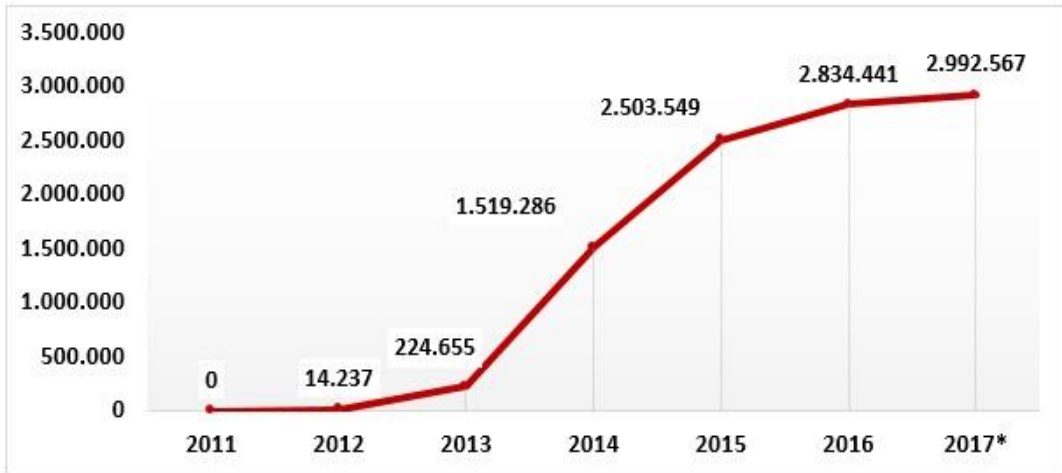
1. Göç ve Zorunlu Göç Olgusu

İnsanlar, tarih boyunca doğal afetler, savaşlar, açlık, yoksulluk başta olmak üzere çeşitli sebeplerle göç etmişlerdir (Koç ve ark., 2015: 63). Göç kavramı sadece göç alan devletlerde değil, küreselleşmenin hissedildiği veya yoğun olarak yaşandığı tüm coğrafyalarda gündemin ilk sıralarında yer almakta ve tüm toplumları, toplulukları etkileyen, pozitif ve negatif yönleri sahip olan bir olgudur (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü,2017:23). Klasik bir yer değiştirme hareketinin yanı sıra insanların belirli bir süreyi veya tüm yaşamlarını geçirmek için farklı bir yörede yerleşmeleri konusunu da kapsayan göç kavramı, toplumsal düzeni ve ülkelerin politikalarını etkileyen sosyal bir olgu olarak kabul edilmektedir (Tunç, 2015:30). Başka bir tanıma göre göç; dini, iktisadi, siyasi, sosyal ve diğer sebeplerden dolayı insan topluluklarının hayatlarının tamamını veya bir bölümünü geçirmek üzere bir iskân ünitesinden, bir başkasına yerleşmek suretiyle yaptıkları coğrafi yer değiştirme hareketidir (Sayın ve ark.,2016:2). Göç hareketi ilk bakışta bir yer değiştirme hareketi olarak değerlendirilse de nedenleri ve sonuçları ile birlikte bireylerin ve toplulukların üzerinde geniş çaplı değişiklikler yarattığı bir gerçektir (Özdemir,2008:8). Zorunlu göç kavramı ise, devletin, kendi vatandaşı olan ya da olmayan çok sayıda insanı zorlayıcı yöntemler kullanarak yeniden iskân etmesi anlamına gelir (Pala,2013:8). Zorunlu göç; çevresel ve doğal afetlerden depremler, büyük yangınlar, iklim değişiklikleri gibi sebeplerle olabileceği gibi savaş, şiddet, gibi nedenlerle de gerçekleşebilmektedir (Özkarlı,2014:9).

2.Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler

Ekim 2011’de İçişleri Bakanlığı’nın aldığı karar ile Türkiye’de kayıtlı olan Suriyeli sığınmacılara “geçici koruma statüsü” verilmektedir. Geçici koruma rejimi ile Suriyelilere sınırsız kalış, zorla geri gönderilmemeye karşı koruma ve acil ihtiyaçlara yanıt veren kabul düzenlemelere erişimi içerecek şekilde koruma ve yardım sağlanmaktadır (Orhan, 2015:7). Geçici koruma; bireysel uluslararası koruma başvuru mekanizmasının etkin bir şekilde uygulanmasının mümkün olamayacağı ölçüde kitlesel göç hareketinin olduğu durumlarda, Bakanlar Kurulu kararı ile yürütülen acil ve geçici bir koruma tedbiridir (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü,2017:75). Türkiye’de 27.04.2017 tarihi itibariyle yaklaşık 2.992.567 Suriyeli göçmene geçici koruma statüsü verilmiştir (Şekil 1).

YILLARA GÖRE GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDAKİ SURIYELİLER

*27.04.2017 tarihi itibariyle

Şekil 1: Yıllara Göre Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler

Kaynak: www.goc.gov.tr.

2016 yılı sonu itibariyle kayıt altına alınan Suriyeli yabancıların yaşlara göre dağılımları incelendiğinde; 2.834.441 Suriyeli yabancıların 321.460’ının 0-4 yaş grubunda olduğu, 170.272’sinin 35-39 yaş grubunda olduğu 58.838’inin 65 yaş üstünde olduğu görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 2: Geçici Koruma Altına Alınan Suriyelilerin Yaşlara Göre Dağılımı

YAŞ GRUBU	TOPLAM	YÜZDESİ
TOPLAM	2.834.441	100%
0-4	321.460	11,34%
5-9	411.046	14,50%
10-14	308.862	10,90%
15-18	308.974	10,90%
19-24	349.064	12,32%
25-29	274.353	9,68%
30-34	233.456	8,24%
35-39	170.272	6,01%
40-44	127.139	4,49%
45-49	97.257	3,43%
50-54	80.012	2,82%
55-59	54.927	1,94%
60-64	38.781	1,37%
65+	58.838	2,08%

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Tablo 2’de görüldüğü üzere geçici koruma statüsü verilen Suriyeli mültecilerin yaklaşık %25’i mecburi ilköğretim çağı olan 6-13 yaş grubundadır. Bu bağlamda Suriyelilerin eğitim hakkına erişimle ilgili 2014/21 sayılı Yabancılara Yönelik Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Genelgesi düzenlenmiştir. 2014/21 Sayılı genelge Suriyeli ve resmi kayıt olmuş çocukların, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okullarda ya da Suriyelilere yönelik olarak oluşturulmuş Geçici Eğitim Merkezleri’nde eğitim alabileceklerini ifade edilmektedir (Çocuk Çalışmaları Birimi,2015:1).Geçici eğitim merkezlerinde verilen eğitimin amacı, kitlesel olarak ülkemize akın etmiş yabancı öğrencilerin, ülkelerinde yarım bırakmak zorunda kaldıkları eğitimlerine devam edebilmelerini, ülkelerine döndüklerinde veya Bakanlığa bağlı her tür ve derecedeki eğitim kurumuna geçmek ve eğitimlerine ülkemizde devam etmek istemeleri hâlinde, sene kaybını önleyecek niteliktedir (meb.gov.tr).

3.Türkiye’de Suriyeli Çocukların Eğitimine Yönelik Yapılan Çalışmalar

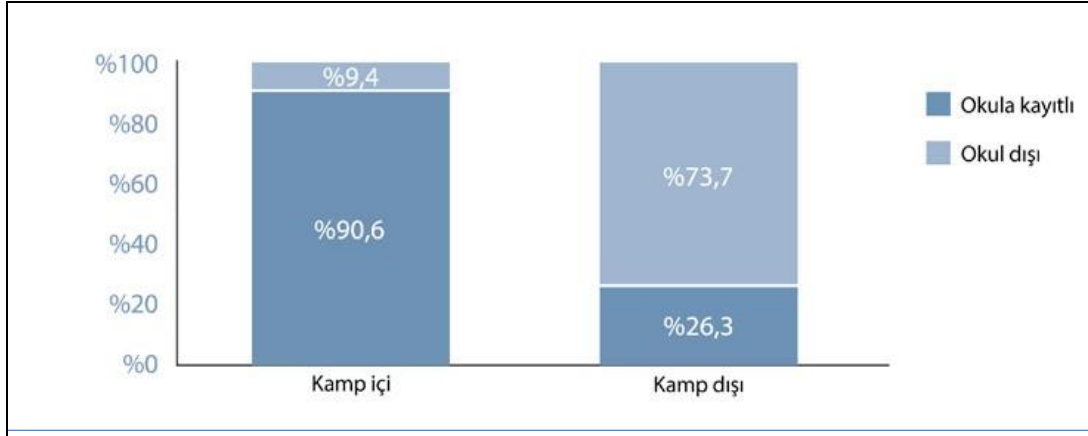
Türkiye, coğrafi, stratejik kültürel ve siyasi konumu itibarıyla tarihin her döneminde hedef ülke yahut transit ülke olarak göçe maruz kalmıştır. Suriye’de 2011 yılında başlayan iç savaşın ardından da Türkiye’ye yoğun bir göç dalgası yaşanmış, devletin bütün kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının, ülkelerini terk eden insanların ihtiyaçlarını gidermek için olağanüstü bir çaba içerisine girmiştir. Suriye’de yaşanan iç savaş ve çatışmalı süreç yaklaşık beş yılı geride bıraktı, bu süre boyunca yaklaşık 12 milyon Suriyeli evini terk etmek zorunda kaldı, 4,8 milyonu ise çevre ülkeler Türkiye, Lübnan, Ürdün, Irak ve Mısır’a sığındı. Türkiye’ye gelen Suriyelilerin en azından yakın bir gelecekte ülkelerine geri dönmeyeceklerinin anlaşılması üzerine eğitim gibi boşluk kabul etmeyen bir alanın düzenlemeleri, yönetmelik ve genelgelerin çıkarılmasıyla ile eğitimleri desteklenmiştir (Emin,2016:7).Bu bağlamda MEB, 23 Eylül 2013 yılında ve 26 Eylül 2013 tarihlerinde yayımladığı “Ülkemizde Kamp Dışında Misafir Edilen Suriye Vatandaşlarına Yönelik Tedbirler” adlı genelgeler ve çeşitli faaliyetlerle ve AFAD 18 Aralık 2014 yılında yayınladığı “Geçici Koruma Altındaki Yabancılara İlişkin Hizmetlerin Yürütülmesi” isimli genelgede Suriyelilerin eğitim sorununa çözüm üretmeye çalışmıştır.Bu genelgelerde eğitim sorununun çözümüne yönelik değinilen hususlar şu şekildedir (www.meb.gov.tr; www.afad.gov.tr) :

- Suriyeli öğrencilere yönelik yürütülecek eğitim öğretim faaliyetlerinin amacı, ülkelerinde devam etmekteyken ara vermek zorunda kaldıkları eğitimleri telafi etmeye yönelik, ülkelerine veya herhangi bir üçüncü ülkeye gittikleri zaman sene kaybı yaşamamalarını sağlayacak nitelikte bir eğitim verilmesi,
- Yürütülecek eğitim hizmetlerinin planlanması, koordine ve kontrol edilmesinin MEB’in sorumluluğunda olması,
- Öğretmen ihtiyacının, o ildeki norm fazlası öğretmenlerden, yeterli olmaması durumunda şartlara uygun Arapça bilen kişilerin ders ücreti karşılığında MEB tarafından görevlendirilerek karşılanması,
- Geçici koruma altında olan yabancılara eğitim-öğretim hizmeti verilmesinde kayıtlı oldukları illerin esas alınması,
- Geçici koruma altında olan yabancılara eğitim-öğretim hizmetleri Türkiyede’ki eğitim öğretim müfredatıyla çelişmeyecek şekilde verilmesi

Türkiye’de Suriyeli Göçmenlere Yönelik Yapılan Eğitim Çalışmaları

- Uzun dönem okula gidemeyen çocukların eğitim öğretim kaybını telafi etmek amacıyla ihtiyaç duyulması halinde eğitim öğretim dönemi dışında geçici koruma altında olan yabancılara eğitim öğretim hizmetinin verilmesi,

Unicef’in açıkladığı rakamlara göre kamp içinde okula kayıtlı çocuk oranı %90.6 iken, kamp dışı okula kayıtlı çocuk oranı %26.3'lere kadar gerilemektedir.

Şekil 2 Kamp İçinde ve Kamp Dışında Okula Kayıtlı ve Kayıtsız Çocuk Sayıları (2014-2015)

Kaynak : Emin,2016:16

AFAD’ın Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) ile birlikte gerçekleştirdiği anket çalışmasına göre ise Suriyelilerin çocuklarından kamplarda kalanların %83’ü, kampların dışında kalanların ise %14’ü okula devam edebilmektedir (www.afad.gov.tr). Suriyeli mültecilerin eğitim öğretim hizmeti alması için yapılan çalışmalar her ne kadar hız kemedenden devam etse de İnsan hakları örgütü Human Rights Watch (HRW) raporuna göre Türkiye’de toplamda 708 bin okul çağındaki Suriyeli mülteci çocuk bulunduğunu, bunların 400 binden fazlasının ise okula gitmediği tespit edildi (Human Rights Watch,2015:22). Suriye'deki karışıklıklar nedeniyle Türkiye'ye göç eden Suriyeli öğrencilerin yaklaşık 62 bini devlet okullarında, 248 bini de geçici eğitim merkezlerinde eğitim öğretim görüyor. Bu süreçte, kamu kuruluşlarının ve sivil toplum örgütlerinin yanı sıra üniversiteler ve akademisyenler tarafından da mültecilerin eğitim öğretim hizmeti alması için çeşitli projeler yürütülüyor.

YÖNTEM

Bu çalışmada Suriye’den Türkiye’ye mülteci olarak gelen, gerek kamp içinde gerekse kamp dışında eğitim öğretim hizmeti alan çocukların mevcut durumlarının yansıtılması ve Türkiye’nin Suriyeli mültecilere yönelik uyguladığı eğitim politikalarına ve çalışmalarına değinilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Türkiye’ye sığınan Suriyelilerin eğitim sorununun çözümüne yönelik yayımlanan dokümanlar, resmi belgeler, güncel haberler ve konu ile ilgili yazılan makaleler araştırmanın kaynağını ve konusunu oluşturmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bir toplumu yeniden oluşturmanın, topluma şekil vermenin en temel araçlarından biri eğitimidir (İşlek, 2013:1) Eğitim; eğitilenlerin hür ve bilimsel düşünebilen, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumlu, yapıcı, yaratıcı ve verimli bireyler olarak yetişmelerini hedeflemektedir (www.meb.gov.tr).Bu bağlamda araştırmada Türkiye’nin Suriyeli mültecilere yönelik uyguladığı eğitim politikalarına ve çalışmalarına değinilmiş ve irdelenmiştir.

“Suriye’de yıllardır süren çatışmaların tetiklediği büyük göç dalgasından en fazla etkilenen ülke olan Türkiye, Ortadoğu’dan Avrupa’ya uzanan geniş coğrafyada sarsıntıları hissedilen savaşın sona erdirilmesi için diplomatik düzeydeki temaslarını sürdürürken, “açık kapı” politikasıyla kucak açtığı sığınmacıların ekonomik ve toplumsal hayata intibakları açısından çok katmanlı entegrasyon stratejisini de uygulamaya devam ediyor” (Emin,2016). “Resmi rakamlara göre yaklaşık 2.5 milyon Suriyeli sığınmacıya ev sahipliği yapan Türkiye’nin uyguladığı entegrasyon politikalarının odağında ise savaşın, mülteciler açısından “kayıp bir nesle” yol açmasını önlemeyi hedefleyen eğitim projeleri yer alıyor” (Emin,2016). UNICEF’in son rakamlarına göre, Türkiye’de 1 milyon 420 bin Suriyeli çocuk vardır. Bu çocukları 850 bini okul çağındadır ve okula gitmeyen 500 bin çocuk vardır (www.diken.com). Türkiye’de Suriyeli mültecilere yönelik yapılan politikalar hız kesmeden devam etmekte fakat yeterli değildir. Suriyeli çocukların eğitimlerine yönelik atılan her adımın uzun vadeli planlamaları gerektirmektedir. Bu bağlamda Suriyeli mültecilerin eğitimlerine yönelik yapılan çalışmalarda;

Türkiye’de Suriyeli Göçmenlere Yönelik Yapılan Eğitim Çalışmaları

- Suriyeli sığınmacılara yönelik olarak yerel halkın tepkisini önlemeyi de içeren geniş kapsamlı mülteci politikası hayata geçirilmesi elzemdir. Bu konu bir sosyal uyum sorunu olarak ele alınmalı bütüncül bir politika uygulanmalıdır (Orsam,2015:9).
- HRW Mülteci Hakları Programı araştırmasının da vurguladığı gibi Türkiye'ye Suriyeli çocuklara gerekli eğitimlerin uygun bir biçimde verilebilmesi için uluslararası çevrelerin de bu çabalara mutlaka destek vermesi ve bir an önce hükümetlere harekete geçme çağrısı yapılması (Human Rights Watch,2015).
- Kampların dışında yaşayan Suriyeli mültecilerin eğitim öğretim hizmetlerine erişimi için çalışmaların yasal düzenlemeler ile yapılması
- Sürecin sağlıklı olarak sürdürülebilirliği ve geniş kitlelerin desteğinin sağlanması açısından daha fazla kamuoyu desteği kazanma konusunda çalışmaların yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Afad,(2016). http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik

Afad,(2016).https://www.afad.gov.tr/upload/Node/4352/xfiles/2016_Kurumsal_MaliBeklentiler_Durum_Raporu

Afad, (2016). “Başbakanlık Afad’ın Ülkemizde Bulunan Suriye Vatandaşlarına Yönelik Gerçekleştirilen Anket Çalışmasına İlişkin Bazı Sonuçlar”, <https://www.afad.gov.tr/UserFiles/File/gecicidosyalar/anket%20%C3%87ALI%C5%9EMASI.pdf>.

AFAD,(2014).https://www.afad.gov.tr/upload/Node/2311/files/20144_sayili_Genelge_parafsi_z.pdf Erişim Tarihi: 03.10.2016

Ağır O, Sezik M.,(2015). “Suriye’den Türkiye’ye Yaşanan Göç Dalgasından Kaynaklanan Güvenlik Sorunları“ Birey ve Toplum Dergisi Bahar Dergisi cilt5 sayı9 s. 95-123.

Bmmyk. (2014).Suriyeli Mülteci Sayısı. <http://www.unhcr.org.tr-24>. 11. 2014

Boyras, Z., (2015). “Türkiye’de Göçmen Sorununa Örnek Suriyeli Mülteciler”, Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks,s7(2).

Çocuk Çalışmaları Birimi.,(2015).”Suriyeli Mülteci Çocukların Türkiye Devlet Okullarındaki Durumu”, İstanbul Bilgi Üniversitesi.

Türkiye’de Suriyeli Göçmenlere Yönelik Yapılan Eğitim Çalışmaları

Emin, MN.,(2016). “Türkiye’deki Suriyeli Çocukların Eğitimi Temel Eğitim Politikaları” Seta.

Emin, MN.,(2016). “Suriyeli çocukların eğitimi "kayıp nesil" felaketini önleyecek” <http://aa.com.tr/tr/turkiye/suriyeli-cocuklarin-egitimi-kayip-nesil-felaketini-onleyecek/551554>

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü,(2017).”2016 Türkiye Göç Raporu”, T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Yayınları, Yayın No: 40.

Human Rights Watch (2015). When I Picture My Future, I See Nothing” Barriers to Education for Syrian Refugee Children in Turkey, United States of America.

Kap, D., (2014). “Suriyeli Mülteciler: Türkiye’nin Müstakbel Vatandaşları”, [http://www.ikv.org.tr/images/files/Akademik-Perspektif-Aralik-2014_30-35\(1\).pdf](http://www.ikv.org.tr/images/files/Akademik-Perspektif-Aralik-2014_30-35(1).pdf), Erişim Tarihi: 05.11.2016

Kaya, İ, Eren, E., (2015). “Türkiye’deki Suriyelilerin Hukuki Durumu Arada Kalanların Hakları Ve Yükümlülükleri,Seta.

Koç, M, Görücü, İ, Akbıyık, N., (2015). “Suriyeli Sığınmacılar ve İstihdam Problemleri” Birey ve Toplum,Cilt 5,Sayı 9.

Meb, (2013). Ülkemizde Geçici Koruma Altında Bulunan Suriye Vatandaşlarına Yönelik Eğitim Öğretim Hizmetleri Genelgesi. http://fethiye.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_10/02093016_scannedimage24.pdf, Erişim Tarihi: 05.10.2016.

Orhan, O.,(2015). “Suriyeli Sığınmacıların Türkiye’ye Etkileri” Orsam Yayınları, Ankara.

Orsam,. (2015). “Suriyeli Sığınmacıların Türkiye’ye Etkileri”, Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi, Rapor No: 195.

Özdemir M.,(2008). “Türkiye’de İçgöç Olgusu, Nedenleri ve Çorlu Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Özkarslı F.,(2014). “Suriye’den Türkiye’ye Göç Ve Suriyelilerin Enformel İstihdamı (Mardin Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Artuklu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mardin.

Pala A.,(2013). ‘Zorunlu Göç Ve Kadın Deneyimi: Diyarbakır Örneği’’, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Türkiye’de Suriyeli Göçmenlere Yönelik Yapılan Eğitim Çalışmaları

Sayın Y, Usanmaz A, Aslangiri F.,(2016). “Uluslararası Göç Olgusu ve Yol Açtığı Etkiler: Suriye Göçü Örneği”, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 18 (31): 1-13.

Seydi, AR,. (2014). “Türkiye’nin Suriyeli Sığınmacıların Eğitim Sorununun Çözümüne Yönelik İzlediği Politikalar”. SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Nisan 2014, Sayı: 31, s. 267-305.

Tunç, AŞ,. (2015) “Mülteci Davranışı Ve Toplumsal Etkileri: Türkiye’deki Suriyelilere İlişkin Bir Değerlendirme” ,Tesam Akademi Dergisi, Temmuz 2015,s 2(2),29-63.

https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_09/20035209_meb_20152019_stratejik_plan_hazirlık_programi.pdf Erişim Tarihi: 29.09. 2016.

https://antalya.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02015212_yabanc.pdf Erişim Tarihi: 05.04. 2017

<http://www.diken.com.tr/turkiyenin-cocuk-isci-sorunu-ankarada-sokakta-calisanlarin-yerini-suriyeliler-aldi/> Erişim Tarihi: 21.09. 2016.